

Pensjonistforbundet
Horten

Varme hender

Høringsuttalelse

om

Utkast Handlingsplan for eldreomsorgen

2027 – 2030

Samt noen kommentarer til sak om dimensjonering

Horten kommune

Etter 2 ½ år med henvendelser fra utslitte og fortvilte pårørende

Krever Pensjonistforbundet at eldreeksperimentet i Horten avsluttes.

Kap 1 Innledning.

Det foreliggende utkast til handlingsplan for eldreomsorgen inneholder mange gode målsettinger og statlige føringer, men der er noen vesentlige mangler

1. Utkastet tar ikke utgangspunkt i den reelle situasjon i Horten
2. Forslagene til tiltak i planperioden gjør ingenting med underdekning på tjenester
3. For 2027, 2028 og 2029 vil forslagene øke underdekning i forhold til sammenlignbare kommuner
4. Forslaget om nedleggelse av utmerkede omsorgsboliger og erstatte dem med sykehjemsplasser viser en planløs tenkning nesten på linje med nedleggelsen av Borre sykehjem. Det er arbeidskrevende å gå i ring, og langt mindre effektivt enn å bringe verden videre.

Pensjonistforbundet Horten krever at eldre hjelpetrengende i Horten skal ha gjennomsnittlig standard på tjenester som eldre i kommuner i sin KOSTRA-gruppe. I flg regnskap for 2025 brukte Horten kommune 135 millioner mindre enn dette til Pleie og omsorgstjenester. Forskjellen øker hvert år. Horten scorer lavest både på institusjonstjenester og hjemmebaserte tjenester

Horten kommune bør utarbeide en handlingsplan for yngre hjelpetrengende.

Forslag i Utkastet til plan innebærer at nivået på eldreomsorgen i Horten i 2030 vil være vesentlig under nivå i 2023, når det tas hensyn til økende antall eldre.

Vårt krav innebærer at etterslepet må tas igjen innen 2028, og at budsjettet deretter må justeres i samsvar med økning i eldre befolkning.

Faktatall

1. Kommunebarometeret i 2025 viste at Horten har 83 færre sykehjemsplasser og 167 færre brukere i hjemmebaserte tjenester enn en gjennomsnittskommune. Ved tildeling av rammetilskudd beregnes behov for pleie og omsorgstjenester til 9,2 % høyere enn landsgjennomsnittet.
 - Horten har lavest andel mottakere av hjemmetjenester i Vestfold:
 - bare 8,6 %
 - mot 12,1 % nasjonalt,
 - tilsvarende ca. 167 færre mottakere enn landssnittet
 - I saken veivalg for eldreomsorg i 2024 vedtok kommunestyret en dekningsgrad for heldøgns tjenester på 25. Veivalgsaken blir henvist til som retningsgivende, men følges ikke. Pr i dag ligger denne dekningsgrad på 18,9, og den kommunale registrering er sannsynligvis for høy i forhold til retningslinjene.

Administrasjonens forslag til handlingsplan er ikke en styrking av eldreomsorgen. Planen bruker statlige formuleringer om planmessig omgjøring av eldreomsorg uten å ta hensyn til at Horten pr i dag må bygges opp i samsvar med disse rådene, i Horten er ikke ytterligere nedskjæringer forsvarlig, standard er allerede uforsvarlig..

I sine henvisninger til statlige føringer og anbefalinger, er føringene og incentiver om flere sykehjemsplasser utelatt.

Utkastet mangler flere helt sentrale elementer:

1. Operasjonell styringsplan,
2. Opphentingsplan for dagens avvik,
3. Finansieringsplan,
4. Fullverdig omstillings- og prioriteringsplan.
5. Risikovurdering ved å ha alle tjenester på minstenivå

Kap 2 Forslag til tiltak.

Hjelpetrengende i Horten trenger en betydelig utvidelse av «Varme hender»

Horten kommune brukte i 2025 135 mill mindre enn gjennomsnittet i sin Kostra gruppe til pleie og omsorgstjenester.

Horten kommune må ta sikte på en satsing på eldreomsorg som gjør kommunen til en gjennomsnittskommune i sin KOSTRA gruppe innen 2028. Våre forslag er utarbeidet med henblikk på at hjemmeboende eldre skal bo **trygt** hjemme og at beboere i sykehjem skal gis en meningsfylt hverdag.

Vi foreslår at tiltakene i planen gjennomføres, men vi har tro på at en satsing på omsorg og pleie vil redusere behovet for sentrale rådgivere, som i dagens situasjon må brukes til å fortelle aktuelle brukere at de ikke kan få nødvendig hjelp og dessuten må bedrive krisearbeid. Forslagene om rådgivere kan oppfattes som en måte sentral ledelse i Mestring og helse verner seg mot å treffe brukere og pårørende som ikke får tilstrekkelige tjenester.

Tiltakene som er forslått i utkast til handlingsplan, dekker nesten demografiutviklingen ut fra dagens nivå. Våre forslag er basert på å bringe kommunens omsorgstjenester opp på samme nivå som gjennomsnittet i vår Kostra gruppe i løpet av 2028, fra 2029 legges inn demografiendringer 100%.

Følgende tiltak foreslås.

Personalpolitikk

- a. Horten kommune utarbeider i samarbeid med arbeidstakernes organisasjoner en lønns og ansettelses politikk som gir mulighet for at Horten kommune skal rekruttere og beholde tilsvarende antall fagpersonell som andre kommuner.
- b. Dette arbeidet må gjøres umiddelbar med en frist til 1. november 2026 for ferdiggjøring.
- c. Et daglig sykefravær på over 12% er uakseptabelt. Tiltak på dette området må være reelle og rettes mot den enkelte.

Nye stillinger

- d. i 2027 opprettes følgende nye stillinger:
 - i. 20 nye fagstillinger for sykepleiere i hjemmetjenesten
 - ii. 20 nye fagstillinger for helsefag arbeidere i hjemmetjenesten
 - iii. 2 nye fagstillinger for å styrke aktiviseringstilbudet i institusjonene
 - iv. 2 nye fysioterapistillinger tilknyttet hele Mestring og Helse
 - v. 2 nye ergoterapistillinger tilknyttet hele mestring og Helse
 - vi. 1 ny kommunelegestilling tilknyttet Mestring og helse.
 - vii. 1 ny psykologstilling tilknyttet Mestring og Helse
- e. Budsjettmessig regner vi med at dette gir fullt utslag i 2028, men bare 50% i 2027

- f. I 2028 opprettes ytterligere:
 - i. 15 nye fagstillinger for sykepleiere i hjemmetjenesten
 - ii. 15 nye fagstillinger for helsefag arbeidere i hjemmetjenesten
 - iii. 2 nye fagstillinger for å styrke aktiviseringstilbudet i institusjonene
 - iv. 1 ny fysioterapistilling tilknyttet hele Mestring og Helse
 - v. 1 ny ergoterapistilling tilknyttet hele mestring og Helse
 - vi. 4 nye stillinger for opprettelse av Aktivitetssentre rundt i kommunen
 - vii. 20 nye stillinger for opprettelse av nytt sykehjem. Ved opprettelse av sykehjemmet vil ca 40 stillinger kunne overføres fra hjemmetjenester. til sykehjemmet.
 - viii. Budsjettmessig regner vi med at dette gir fullt utslag i 2029, men bare 50 % i 2028.
- g. **Opprettelse av nytt sykehjem på Brårudåsen med 60 plasser.**
 - i. Den byggeklare tomten på Brårudåsen gjør at et sykehjem vil stå ferdig i løpet av 2028.
 - ii. Kommunen utarbeidet i 2012 en skisse som viser at dette er en god plassering ut fra sambruk av rehabiliterings avdelingen ved det eksisterende sykehjem.
- h. **Hverdagsrehabilitering**
 - i. I forbindelse med styrking av fysio, ergo og hjemmetjenester bør hverdagsrehabilitering styrkes.
- i. **Opprettelse av 2 – 3 lokale aktivitetssenter.**
 - i. Horten kommune har lagt ned og solgt bygningene for to velfungerende eldresentre. Slike tiltak må bygges opp igjen. Gjerne i tilknytning til lokale omsorgsboligprosjekter. I planen er to slike nevnt.
 - ii. Også det solgte eldresenteret i Grønlia må erstattes
 - iii. Aktivitetssentre for eldre må være i eldres nærmiljø.
- j. **Videre styrking av eldreomsorg fra 2029 beregnes ved bruk av demografisk utvikling**
- k. **Planer om omgjøring av omsorgsboliger til sykehjem vedtas ikke**
 - i. Logikken i dette forslaget er vanskelig å forstå, og vi trenger flere, ikke færre omsorgsboliger.
 - ii. Bygningsmessig er omsorgsboligene veldig godt tilrettelagt, og bør beholdes som de er.
 - iii. Forslaget gir ingen styrking av tjenester
- l. Forvaltningslovens bestemmelser om hjelp til formulering av søknader erstatter dagens ordning med muntlige avslag
 - i. Horten kommune har ca 170 færre brukere av hjemmetjenester enn en gjennomsnittskommune.
 - ii. Muntlig beskjeder om at en ikke behøver søke om tjenester, må opphøre.

- iii. Alle som henvender seg til kommunen om pleie og omsorgstjenester skal få hjelp til å fremme en skriftlig søknad og få et skriftlig vedtak.
- m. **Forskrift om kriterier for tildeling av langtidsopphold i sykehjem eller tilsvarende bolig tilrettelagt for heldøgns tjenester m.m.**

Denne forskrift omarbeides. I dag fungerer den som en begrunnelse for ikke å tildele nødvendige sykehjemsplasser.

 - i. Forskriften brukes slik at reelle behov for sykehjemsplasser tilsløres
 - ii. Søkere som har behov for heldøgn pleie omsorg og tilsyn må i samsvar med loven tildeles venteplass dersom plass ikke tildeles umiddelbart.. **Dette medfører at ventelister formaliseres**
 - iii. Når pårørende ønsker å delta med ansvar i døgntilbud i hjemmet, skal kommunen inngå en skriftlig avtale om dette.
- n. Kommunens praksis vedr samtykke-/beslutningskompetanse ved søknader om sykehjemsplass må endres.
 - i. Det må være faglig kompetanse hos dem som avgjør om en person har beslutningskompetanse.
 - ii. Helsedirektoratets forskrift må brukes
- o. Kommunens praksis i forbindelse med avlastning må vurderes både med hensyn til forutsigbarhet og betaling.
 - i. Tildeling av avlastning virker tilfeldig
 - ii. Innvilget avlastning omgjøres til korttidsopphold når det sendes regning.
- p. Ved tildeling av fast institusjonsplass eller avlastningsplass, skal ekteskapsloven ikke brukes som avslagsgrunn
 - i. Dette har forekommet.

Kap. 3. Noen kommentarer til formuleringer i planen

- a. «KOSTRA tall viser at Horten gjør mye godt. Horten kommune har over tid styrket de hjemmebaserte tjenestene og redusert antall institusjonsplasser.»
 - i. KOSTRA rapporter fra 2023, 2024 og 2025 viser at Horten kommune er inne i skjevutvikling
 - ii. Horten scorer lavest både for institusjonstjenester og hjemmebaserte tjenester. Horten kommune har ikke styrket hjemmebaserte tjenester. Tvert imot er tjenestene redusert vesentlig når en tar hensyn til demografisk utvikling
- b.
- q. *«For noen er det ikke lenger trygt å bo i boligen de har hatt i mange år, og noen vil trenge å bo i en omsorgsbolig med heldøgnsbemanning. Vi ser at behovet for slike boliger er økende, og allerede høsten 2026 står nye boliger klare.»*
 - i. Høsten 2026, 2 ½ år etter nedleggelsen av Borre sykehjem tas det første botiltaket i drift. Dette er ikke «allerede» det er et tydelig tegn på at eldreomsorg ikke prioriteres i kommunen. Det er ikke sykehjems tilbud i noen av omsorgsboligene
 - ii. Uten et tilstrekkelig antall sykehjemsplasser vil omsorgsboliger bli tilbudt personer som har behov for et høyere omsorgsnivå enn det som gis i omsorgsboliger.
- r. *«Vi planlegger å øke antallet omsorgsboliger med bemanning gjennom avtale med private aktører og tilskudd fra Husbanken. Slike boliger gir trygghet fordi det er personale tilgjengelig, og det gir mulighet for aktivitet og fellesskap i sosiale soner. Ved å satse på flere slike boliger kan kommunen legge til rette for gode liv i egen bolig lengst mulig, samtidig som vi bruker ressursene mer fleksibelt og bærekraftig.»*
 - i. Vi har ikke sett noen oversikt over behov for omsorgsboliger, det trengs.
 - ii. Uttalelsen er uforpliktende,
 - iii. Det trengs opplysninger om hva «private» omsorgsboliger vil koste, Vil eldre med lave pensjoner ha råd til å bo der?
 - iv. Det er ikke planlagt bemanning som dekker behov for tjenester
 - v. Hva betyr bærekraftig i denne sammenheng?
- s. *«I 2026 startet vi et prosjekt for å samle og styrke pårørendearbeidet i Mestring og helse. Pårørende er en svært viktig del av hverdagen til pasienter og brukere, og de er ofte en naturlig samarbeidspartner i tjenestene. Det er derfor viktig å*

videreføre tidligere arbeid for å få bedre oversikt over hva vi lykkes godt med i dag, og hva som bør forbedres.»

- i. Pensjonistforbundet blir kontaktet av mange pårørende, men ikke ønsker å bli pålagt en samarbeidspartner- rolle på døgnbasis. Samarbeid må baseres på gjensidig respekt, ikke slik som nå, hvor Mestring og helse blir en motpart, og pårørende ikke har forhandlingsrett.
- g. . *«Denne planen bygger på både forskning, medvirkning og erfaring. Vi har sett på tall og utvikling i befolkningen, forskning om eldres helse og hverdag, erfaringer fra brukerundersøkelser og innspill fra medvirkningsprosesser. Nasjonale føringer og planer ligger også til grunn. Samlet gir dette et bilde av behovene framover, og hva vi bør prioritere.»*
 - a. Formuleringene i planen samsvarer med dette, men er ikke videreført i tiltakene
- h. *«For noen er det ikke lenger trygt å bo i boligen de har hatt i mange år, og noen vil trenge å bo i en omsorgsbolig med heldøgnsbemanning. Vi ser at behovet for slike boliger er økende, og allerede høsten 2026 står nye boliger klare. Omsorgsboliger med heldøgnsbemanning skal være mer tilrettelagte for aktivitet og fellesskap enn tradisjonelle institusjoner. I løpet av de neste fire årene vil vi i samarbeid med private utbyggere etablere flere omsorgsboliger med heldøgnsbemanning. Det legges vekt på sentral beliggenhet og kort avstand til for eksempel butikk, apotek og sosiale møteplasser.»*
 - a. Planen inneholder ikke forslag om reell døgnbemanning i omsorgsboliger. Samtidig tildeles de fleste omsorgsboligene til personer som kvalifiserer til sykehjemsplass. Horten kommunes har en egen definisjon av heldøgns omsorgsplasser som består i omsorg på et minimumsnivå.
- i. *planen sier:*
 - a. *“vi må styrke”*
 - b. *“det er behov”*
 - c. *“det blir flere eldre”*
 - d. *“det er begrensede ressurser”*
 - e. **kommentar:**
 - f. Pensjonistforbundet er enig i de tre første punktene. Kommunens ressursfordeling til eldreomsorg er et holdningsspørsmål og er et resultat årlige nedskjæringer
- j. *«Det er viktig for pårørendes egen helse og mestring at omsorgsoppgavene ikke blir så omfattende at egen livssituasjon og egne behov blir tilsidesatt. Vi oppfordrer derfor pårørende til å overlate ansvar for tunge omsorgsoppgaver til helse- og omsorgstjenesten, slik at de kan opprettholde aktiviteter og relasjoner som gir livet innhold og mening.»*

- a. I en situasjon hvor sykehjem ikke er tilgjengelig, og det skal gis døgnbaserte tjenester i en 2 roms omsorgsbolig eller i eget hjem, blir denne intensjonen umulig. Pårørende lever midt i et omsorgsregime på døgnbasis, får ansvar for døgntjenester og opparbeider seg ikke overskudd til å dekke egne behov.
- b. Pårørende som trenger avlastning og som ønsker en tid hjemme uten omsorgsoppgaver, blir bedt om å forlate hjemmet. Pårørende blir også bedt om å ikke gripe inn i situasjoner som krever umiddelbar handling.

HORTEN 21. august 2026

PENSJONISTFORBUNDET HORTEN V/HORTEN ELDREAKSJON

Anne Margrethe Johnsen

Leder